
– Hør på oss, Høie!

AKTUELT I FORENINGEN

DANIEL WÆRNES

daniel.waernes@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Et utålmodig landsstyre og utålmodige opposisjonspolitikere forventer nå grep for å snu den negative utviklingen i fastlegeordningen. Det kom tydelig frem under årets helsepolitiske debatt på Soria Moria.

UTFORDRET PÅ STRAKSTILTAK: Bent Høie og landets fremste helsepolitikere debatterte en fastlegeordning i krise. Foto: Legeforeningen/Thomas Barstad Eckhoff

Onsdag 30. mai samlet et enstemmig landsstyre seg bak en egen resolusjon for en fast-legeordning i krise. Dagen etter var det klart for stortilt helsepolitisk debatt om samme tema. Delegatene fikk utlevert den rykende ferske resolusjonen der et samlet landsstyre etterlyser politikernes handlekraft. (Les resolusjonen i rammen nederst på siden).

– Vi har noe som er verdt å ta vare på, sa Tom Willy Christiansen, som regnes som hovedarkitekten bak fastlegeordningen. I en egen video, laget spesielt for den helsepolitiske debatten på landsstyret, oppsummerte han og fastlege Marit Tuv problemene tjenesten står overfor – og hva som må gjøres.

Helseminister Bent Høie og helsepolitiske talspersoner fra Krf, Sp og Ap var invitert til å innlede og delta i paneldebatten, ledet av ansvarlig redaktør i Dagens Medisin, Markus Moe.

– Fastlegeordningen er navet

Moe åpnet debatten ved å stille panelet spørsmålet om fastlegeordningen er i krise.

– Vi har absolutt en fastlegekrise, mine mange besøk på fastlegekontor rundt om i landet bekrefter det. Mange steder får ikke inn nye fastleger, når de gamle går ut. Når vi har problemer med å rekruttere, har vi også problemer med å beholde legene i ordningen, sa Arbeiderpartiets Ingvild Kjerkol.

Helseministeren ville ikke svare ja på at det er en fastlegekrise, men bekreftet at det er en kritisk situasjon i deler av tjenesten.

Halvparten av kommunene i Norge har problemer med å rekruttere kvalifiserte fastleger. Ti av landets største kommuner melder at situasjonen har forverret seg bare siden i fjor. Rekrutteringstørken sprer om seg i landet

Høie pekte på etableringen av trepartssamarbeidet mellom staten, KS og Legeforeningen. Han viste også til arbeidet med evalueringen av fastlegeordningen, som konkrete tiltak regjeringen har satt i gang.

– En velfungerende og sterk fastlegeordning blir enda viktigere i tiden fremover. Vi må få mer kunnskap om problemene i fastlegeordningen før vi setter i gang eventuelle tiltak. Det er et betydelig arbeid som er godt i gang. På den måten finner vi løsninger som faktisk fungerer og som videreutvikler og forsterker ordningen, sa helseministeren.

Olaug Bollestad (Krf), leder for helse- og omsorgskomiteen, mener tegnene på en krise er tydelige og at det må på plass tiltak for å få leger ut i distriktene.

– Dette må vi blant annet gjøre gjennom utdanningen av leger i Norge. Gullet i tjenesten er at fastlegen kjenner deg og din familie. Fastlegeordningen er derfor et nav for familien og et nav for samfunnet. Dette er ufattelig viktig og derfor har vi kjempet for å bevare dette i de siste budsjettene, sa hun.

Rød respons for fastlegeordningen

Mange av delegatene brukte taletiden til å forklare politikerne hva som vil skje dersom fastlegeordningen rakner og hvilke alvorlige konsekvenser det vil få for helsetjenesten.

– Det er stadig økte krav fra pasientene og fra politikerne. Fastlegene jobber heroisk for å holde det hele sammen. Hvordan ser fastlegeordningen ut om ti år, spurte Einar Vie Sundal i Yngre legers forening.

Helsedirektoratets tidsbruksundersøkelse og Trønderopprørets fastlegeundersøkelse ble lagt frem tidligere i år og viser en arbeidshverdag som blir både lengre og stadig mer presset.

– Det er rød respons for fastlegeordningen. I denne diskusjonen må vi gå til kjernen. Det ble lovet flere leger med samhandlingsreformen, men dette kom ikke. Det er et politisk ansvar å få på plass flere stillinger og tiltak for å bedre fastlegenes arbeidshverdag, sa Senterpartiets Kjersti Toppe.

Petter Brelin, leder i Norsk forening for allmennmedisin, tok opp oppgavefordelingen mellom sykehusene og kommunene.

– I dag sender man for eksempel ut nyfødte til et kommunalt tilbud som ikke er forberedt på denne oppgaven. Kan helseministeren vennligst be de regionale helseforetakene om å gå i dialog med oss om oppgavefordeling?

Høie viste til den pågående diskusjonen mellom legene på sykehus og legene i kommunene, når det kommer til riktig oppgavefordeling.

– Det er en diskusjon som vi må følge opp. Mitt svar på spørsmålet er ja, svarte ministeren.

– Vi trenger flere fastleger

– Hør på oss, Høie, vi trenger flere fastleger, Høie. Du sier evaluere, men innen den er ferdig så er det jo for sent, sang landsstyredelegat Gisle Roksund ut, akkompagnert av spill på egen medbrakt klarinett.

– Jeg forstår utålmodigheten, svarte Høie. – Det er likevel mange forslag til løsninger som fastlegene ikke nødvendigvis hadde vært fornøyd med at vi hadde innført. Derfor er vi i gang med å se på finansieringsmodell, oppgaveportefølje og utdanningsstillinger.

– At det finnes ulike modeller for praksis og finansiering er ikke et problem, med tanke på de forskjellige forholdene som finnes rundt om i landet. Vi må bestemme oss for hvilke løsninger vi faktisk skal prøve ut, sa Olaug Bollestad.

Ingvild Kjerkol var tydelig på at stortingsflertallet har kommet frem til at situasjonen i ordningen haster.

– Nå må vi sende en beskjed til fastlegene og befolkningen om at det kommer tiltak som faktisk hjelper.

En fastlegeordning i krise – nå må det vises handlekraft!

Landsstyret samlet seg om følgende resolusjon:

Fastlegeordningen er en av de mest vellykkete helsereformene i Norge. Den gir kontinuitet i lege-pasientforholdet, god tilgjengelighet og har som mål å sikre likeverdige legetjenester i hele landet. Derfor er det svært alvorlig at fastlegeordningen, grunnmuren i hele helsetjenesten, nå slår sprekker

Landets kommuner har store rekrutteringsutfordringer. Dette henger sammen med en stadig mer krevende arbeidshverdag. Helsedirektoratets tidsbruksundersøkelse viser at fastlegene jobber i snitt 55,6 timer i uka. Omtrent halvparten av landets fastleger ser ikke for seg å jobbe som fastlege om fem år. Uten en solid fastlegeordning vil pasientenes helsetilbud svekkes betydelig og sykehusene overbelastes.

Rekrutteringskrisen må møtes med følgende strakstiltak:

- Rekruttere minst 500 nye fastleger i spesialisering årlig (ALIS)
- Unge fastleger må sikres et grunntilskudd ved etablering av ny fastlegepraksis
- Medisinstudentene må ha minimum 10 uker praksis i primærhelsetjenesten
- Den ukontrollerte oppgaveoverføringen fra ulike aktører til fastlegene må stanses
- Listelengden må ned, finansieringen styrkes og sosiale rettigheter sikres

Publisert: 26. juni 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. mars 2026.